

Kissan borrelioosi

ASIAKAS APTEEKISSA

Kirjoittajat Sara Jussilainen, Anni Kallio,
Noora Karhinen ja Roosa Karisto

Apteekkiin tulee asiakas, jonka kissalle on määrätty Doxycare Vet 40 mg annosohjeella yksi tabletti vuorokaudessa, neljän viikon ajan kissan borrelioosin hoitoon. Asiakasta epäilyttää tablettilääkityksen onnistuminen, sillä kissa on käsittelyarka ja lääkkeenanto on vaikeaa. Asiakas kysyy neuvoja tabletin antamiseen kissalle. Kissa on neljävuotias rescuekissa, jolle on kaksi kuukautta sitten aloitettu Apelka Vet 5 mg/ml -oraaliliuos kilpirauhasen liikatoiminnan hoitoon.

Borrelioosi eli lymen tauti on Borrelia burgdorferi -bakteerin aiheuttama sairaus, jota tavataan lähinnä luonnonvaraisilla eläimillä, mutta myös ihmisillä ja lemmikkieläimillä. Bakteeri siirtyy isäntäeliöön Ixodes-sukuun kuuluvien punkkien välityksellä noin 36–48 tunnin kuluttua punkin kiinnittymisestä. Borrelioosi ei yleensä puhkea heti tartunnan jälkeen, vaan bakteeri voi pysyä elimistössä oireettomana jopa vuosia ennen oireiden ilmenemistä.

Suurin osa bakteeritartunnan saaneista eläimistä ei sairastu borrelioosiin ja etenkin kissoilla on hyvä resistentti taudinaiheuttajaa kohtaan. Kissoilla tautia on todettu satunnaisia kertoja, ja taudin puhkeamis- ja etenemisprosessi nojaa lähinnä teoreettiseen näyttöön. Oirekuva on kuitenkin vastaava koiran borrelioosin kanssa.

Oireita ovat kissan yleiskunnon lasku, nivelkipu, kuume sekä ruokahalun menettäminen. Sairaus voi vaikuttaa myös kissan hermostoon sekä sydämeen ja tätä kautta aiheuttaa hengitysongelmia. Kissaa on seurattava tarkasti ja huolehdittava, että kilpirauhasen liikatoiminnan hoito on hyvässä hoitotasapainossa.

ISTOCKPHOTO

Borrelioosi voi olla pitkään oireeton. Oireita ovat väsymys, ruokahaluttomuus ja kuume.

"ON TÄRKEÄÄ, ETTÄ KISSA NIELEE TABLETIN JA SYÖ NORMAALISTI."

Kilpirauhasen liikatoiminta aiheuttaa kissan yleiskunnon laskua, minkä vuoksi oire voi kumuloitua borrelioosin oireiden kanssa. Kilpirauhasen liikatoiminta voi edistää kissan borrelioositartunnan saantia, sillä se rasittaa elimistöä ja altistaa patogeeneille.

Borrelioosin lääkeshoidossa käytetään perushoitona noin neljän viikon mittaista doksisykliini- tai amoksisilliini-antibioottikuuria, jolla bakteeri saadaan kukistettua. Doksisykliini on ensisijainen vaihtoehto, sillä se on laajakirjoisempi ja borrelioosia sairastavilla eläimillä tavataan usein myös muita patogeenisiä bakteereja.

Annostus lasketaan lemmikin painon mukaan 10 mg/kg. Oireenmukaista hoitoa on bakteerin vaurioittaman kudoksen täsmähoito sekä eläimen kivunlievitys. Sen tarve harkitaan yksilöllisesti ja lievässä taudissa se ei ole aina tarpeellista.

Antibiootista huolimatta on tavallista, että bakteeri jää elimistöön piileväksi, mutta ei aiheuta eläimelle oireita. Lääkehoidon tavoitteena on poistaa kliiniset oireet ja taudin aiheuttajan poistaminen elimistöstä on toissijaista.

Doksisykliini voi aiheuttaa fototoksisia reaktioita, ja on tärkeää pitää kissa sisätiloissa hoidon ajan. Lääkkeellä on myös antianabolisia vaikutuksia ja se tuhoaa suolen luonnollista bakteerikantaa, joten kissan yleiskuntoa sekä B- ja K-vitamiinitasoa tulee seurata.

Merkittävimpänä haittana voi esiintyä ruokatorven syöpymistä, jos tablettia ei ota riittävän nesteen kera. Ruokatorven ärsytys voi johtaa kissalla ruokatorven tulehdukseen. Lääke aiheuttaa myös pahoinvointia ja oksentelua tyhjään vatsaan otettuna. On tärkeää, että kissa nielee tabletin ja alkaa syödä normaalisti lääkkeenannon jälkeen. Tarvittaessa kissaa tulee syöttää ja juottaa. Kissalle ei saa antaa maitotuotteita, sillä doksisykliini muodostaa kalsiumin kanssa imeytymättömiä kelaatteja.

Doksisykliinillä ei ole yhteisvaikutuksia kissan kilpirauhasen liikatoimintaan tarkoitettun lääkkeen kanssa, mutta valmisteiden annon välillä on hyvä pitää väliä, jotta molemmat lääkitykset onnistuvat. ▶

Lähteet:

Hyperthyroidism in Cats, Cornell University College of Veterinary Medicine, Ithaca, New York 2017
Lääkeinteraktiot ja haitat -tietokanta. Haettu 31.1.2024. www.terveysportti.fi

Järvinen A:
Proteiinisynteesiä estävät mikrobilääkkeet. Kirjassa: Farmakologia ja toksikologia. 11. painos, s. 947-968. Toim. Koulu M, Mervaala E, Pesonen U, Kustannusosakeyhtiö Medicina, Kuopio 2022

Lankila J: Lääkkeen antaminen kissalle. Haettu 31.1.2024. www.elainlaakari-johanna.com

Littman MP, Gerber B, Goldstein RE, Labato MA, Lappin MR, Moore GE: ACVIM consensus update on Lyme borreliosis in dogs and cats. J Vet Intern Med 32(3): 887-903, 2018

Vogt NA: Lyme Borreliosis in Animals. Msd Vet Manual, 2021

Pharmaca Fennica Premium: Doxycare Vet 40 mg tabletti. Pakkauseloste. Ecuphar NV 2021

ASIAKKAALLE KERROTTAVAT ASIAT

1

Toimi rauhallisesti, mutta jämakästi; mitä enemmän kissa rimpuilee, sitä stressaavampi tilanne on. Vältä liiallista voimankäyttöä.

3

Vie lääke kissan kielen takaosaan ja varmista, ettei kissa voi sylkäistä tablettia ulos. Kissan kurkkua voi hieroa hellästi nielemisen varmistamiseksi.

5

Mikäli kissa ei syö lyhyen ajan kuluttua lääkkeen annosta, kissaa on juotettava tai syötettävä. Huomioi, että kissa voi niellä vain 0,5 ml yhdellä nielaisulla.

2

Kääri aggressiivinen kissa pyyhkeeseen; näin suojaat itseäsi ja muita. Pyydy tarvittaessa toiselta henkilöltä apua lääkkeenantoon.

4

Antoa voi helpottaa kätkemällä valmiste makupalan sisään. Seuraa kissan vointia.

6

Jos epäilet kissalla ruokatorven tulehdusta, ota välittömästi yhteyttä eläinlääkäriin. Mikäli saat puremahaavan tai syvän viiltohaavan, hakeudu lääkäriin.